

בחול – קטעים מהספר

טיול עם יאנוש

בבוקר שלמחרת חיכתה לי למטה, ברחוב, שברולט שחורה, פתוחה, בעלת קווי מתאר שניסו לרמוז על הכלאה בין מטוס קרב לסירת מרוץ. ליד ההגה ישב יאנוש מחופש לנער שעשועים איטלקי, בחליפה ספורטיבית, שיערו המאפיר סתור סביב מצחו הגבוה, השזוף, ומשקפי שמש על אפו. למרבה הצער, הרחוב הצפון תל אביבי הקטן שבו גרנו אז, היה כמעט נטול קהל באותה שעה לא נוחה של בוקר. רק עקרת בית אחת שירדה לרוקן את האשפה לפח המרכזי, חובטת שטיחים בודדת ומחלק חלב על תלת אופניים נתקלו בדמותו הפנטסטית של המשורר.

הדלת היתה גבוהה מידי לדילוג מסוגנן פנימה. נאלצתי לפתוח אותה. "לאן נוסעים,

יאנוש?"

"לאן שהדרך תדריך," ענה המשורר.

עברנו במהירות את השכונות הדרומיות של תל אביב, חלפנו על פני ראשון, רחובות וגדרה, נדחפנו לתוך כבישים צרים שהתפתלו בין שדרות ברושים, פרדסים, משוכות צבר, חורבות, מגדלי מים, שדות שבהם הבשילה חיטה, ובתים שטוחי גגות.

"פלשת יהודה," הסביר יאנוש. הוא שלף קופסת קנט מכיס החליפה והציע לי סיגריה.

"זאת ארצנו, רומק, מטורפת מרוב זיכרונות, כמו זונה זקנה." אחר כך שלף את המצית

מתחתית לוח המחוונים והושיט לי אותו. "עד לא מזמן שאגו כאן כפירי אריות."

נשארנו עוד כמה דקות עד לתחילת השידור מירושלים. יאנוש עצר את השברולט

בהתפצלות הכביש תחת עץ שקמה עצום שהצל על הצומת. בינתיים ננעלנו על תחנה

ששידרה קטעי ג'אז. יאנוש תופף באצבעותיו על ההגה. "כאן, בשדות האלה, ממש

כאן, עצרנו בארבעים ושמונה את הפולש המצרי," אמר פתאום. לא רציתי להציק לו

בשאלות. כבר ידעתי אז שלא השתתף באותה מלחמה כחייל קרבי, אלא כקצין חינוך זוטר.

אבל יתכן שכשאמר "אנחנו" התכוון לישות הקולקטיבית שאיתה הזדהה, שהרי מלבד היותו משורר כמעט חשוב, היה גם חבר במפלגת השלטון.

"מה דעתך, רומק, כאן שמאלה או ימינה?"

לא היה לי שמץ של מושג איפה אנחנו.

"תלוי לאן אנחנו רוצים להגיע," אמרתי בזהירות.

"לכביש הראשי," אמר יאנוש, "לכביש גדרה-באר טוביה אנחנו רוצים להגיע."

אולי אתה לא יודע, אבל אביך היה חובב טיפה מרה. וגם שם, בלב "שדות פלשת" הוא הוציא מתא הכפפות בקבוק קוניאק (רמי מרטין אמיתי) ושתי כוסות ברנדי תקניות, מזג והרים את כוסו בברכת "לחיים!". בשבילי זה היה מעט מוקדם. בדרך כלל אני לא שותה אלכוהול לפני שעות הערב. אבל כן, אתה צודק, החיבה לאלכוהול (ובמקרה שלך לחומרים נרקוטיים) עוברת בתורשה. ובכן חנינו שם בצל, הקשבנו לג'אז, שתינו והרגשנו חגיגיים ומוכנים לקראת המשפט.

"אני חושב שהכביש הראשי נמצא שם," אמר יאנוש בהחלטיות והצביע אל פרדס רחוק שתחם את שדה הבור שלשמאלנו. הוא התניע את השברולט, סובב את ההגה, ופרץ בדהרה אל תוך הרגבים הלחים. המכונית הטלטלה באלימות מצד לצד ואנחנו נחבטנו בדפנות כמו מטען של סמרטוטים בתוך עגלת "אלטע-זאכען".

לזכותה של השברולט יש לציין שלא איבדה את איזונה גם כששניים מגלגליה התנתקו לזמן ארוך מהקרקע.

תוך כדי קרטוע, ידו האחת על ההגה, העביר יאנוש תחנות, עד שמצא את שידורי "קול ישראל" שם מסתבר, כבר היתה הישיבה העשרים ושמונה של משפט אייכמן בעיצומה. מישהו, אב בית הדין אולי, חקר עד שסיפר על מה שראה וחווה בגטו ביאליסטוק ודיבורו היה נינוח באופן מטריד. בשמיים היו פזורים עננים שמנמנים שהסתירו לסירוגין את השמש וסיננו אל תוך האופק אלומות אור של קדושה מתוקה. פרורי בוץ ואבק הסתחררו סביבנו.

לבסוף הגיעה השברולט הנטרפת אל שוליו של אותו פרדס אשכוליות שהיה כנראה מחוז חפצנו, ושם נדחקה אל תוך שורת עצים וצללה בבוץ עד לפגוש. הגלגלים הסתובבו במקומם, קדחו במסה הדביקה, ושקעו עוד יותר.

יאנוש התרומם מתוך המושב, הרים את משקפי השמש אל מצחו והשקיף אל בין

העצים.

אחר כך התישב שוב ונאנח. "מה דעתך, רומק? יש לך קצת נסיון עם פרדסים, לא?"

אחרי כל שנתיי בפנימייה ובקיבוץ נחשבתי בעיניו לחקלאי.

"כנראה שהשקו כאן," אמרתי.

"ולא חסכו במים כלל ועיקר," הוסיף יאנוש. הוא הוציא את קופסת הסיגריות מהכיס,

את הבקבוק והכוסות, שבדרך נס נשארו שלמות, מתא הכפפות, וגם חפיסת שוקולד

תוצרת חוץ שתלאות הדרך ריככו אותה מאד.

"אם כך," אמר יאנוש, "נפוש לנו כאן מעט, בחיק הטבע." השתקנו והקשבנו לקולו

של העד מביאליסטוק שבקע מהרדיו: "עשו סלקציה?" – "ביום השני הם דרשו שימסרו

את כל הילדים עד גיל שלוש עשרה לתת להם כביכול ארוחת צהריים. הם אספו אלף

ומאתיים ילדים." – "ההורים מסרו את הילדים?" – "הורים מסרו, לא ברצון, וחלק

הסתירו." – "מה קרה לילדים האלה?" – "לא ידוע לי עד היום." – ראית מישהו מהם אחר

כך בחיים?" – "לא".

אבל הפיקניק שלנו לא נמשך יותר מכמה דקות, כי אחרי הכוסית השנייה שהגיר

לקרבו, פשט פתאום יאנוש את הז'אקט, השליך אותו למושב האחורי, הפשיל את שרווליו

חולצתו הצחורה, פתח את הדלת בתנופה ויצא מהמכונית. הבוץ הגיע עד לקרסוליו. הוא

הקיף את השברולט בצעדים כבדים ואז חזר לדלת הפתוחה, השעין עליה את מצחו

והתחיל לבכות.

לא הפרעתי לו. הסתכלתי בשמיים היפים שהציצו בין צמרות הפרדס והקשבתי להמשך

העדות: "הביאו אותנו למקום מסוים וסימנו שאנחנו צריכים לחפור" – "מי סימן את מקום

החפירה?" – "המלווים שלנו, אנשי ס"ס." – "חפרתם, מה גילית?" – "נתקלנו במשהו

קשה, בערך בעומק של עשרים וחמישה סנטימטר." – "מה שנתגלה לעיניכם היה קבר

המוני?" – "כן, קבר המוני." – "מה היה גודלו?" – "אורכו היה שמונה מטר ורוחבו שני

מטר."

לבסוף, כשהפניתי את ראשי לעבר יאנוש, ראיתי אדם מקומט ורטוב. פניו היו לחות

מדמעות וחולצתו היתה ספוגה בזיעה.

"בבקשה, תן לי את הז'אקט, רומק," אמר בקול צרוב מבכי. הושטתי לו את הזיאקט המשובץ והוא משך מהכיס הקדמי את הממחטה הגנדרנית שהיתה תקועה שם וניגב את פניו.

"כזה אני, החיים שלי זה בוץ, רומק. מבוץ נעשיתי, כמו הגולם של המהר"ל, ואל הבוץ אני שב, רק שעל המצח שלי כתוב רק 'אשם' המפורש, הנה אתה רואה אותי נענש על חטאי, מִיָּה קוּלְפָּה, רומק, מיה קולפה. אהבתי את אמא שלך, את זה אתה לפחות צריך לדעת, וכשעזבתי אתכם הגעגועים קרעו אותי לגזרים, אבל רק שתי תרופות הכרתי אז. או לחזור לוורשה, מה שלא יכולתי לעשות, כי הסתכלתי קדימה ומלפנים חיכה העתיד וקרץ לעומתי, או לשכוח אותה על ידי שאמסור את עצמי לאהבתה של אישה אחרת. טעות! טעות! אפילו נביא פרופסיונאלי לא היה יכול להעלות אז בדעתו את המלחמה ההיטלראית ההיא, נכון? אפילו נוסטרדמוס בכבודו ובעצמו..."

כאן פרץ שוב בבכי קורע לב, שממנו לא יכולתי להתעלם עוד. רציתי לגעת בו, לפחות נגיעה קלה בכתף, אבל לא יכולתי.

"לא חשוב," אמרתי בקול קשה אבל הוספתי, "אבא." וחזרתי ואמרתי, "כל זה לא חשוב עכשיו, אבא."

הוא הרים את ראשו והביט בי בעיניים תמהות. "אתה צודק, רומק," אמר, "אני לא יודע מה קרה לי פתאום."

הושטתי לו את הבקבוק והוא לגם ממנו וחיך בהכרת תודה. אחר כך טיפס שוב למכונית ברגליים נושאות גושי בוץ, הניח את משקפי השמש על עיניו, התרווח במושב והשעין את עורפו על מסעד הכסא.

המשכנו להאזין לשידור המשפט בחוסר עניין.

כעבור כחצי שעה נשמע מעבר לעצים טרטור מנוע, והוא התקרב והתעצם, עד שכיסה כל צליל ביקום. הרעש הביא אלינו טרקטור ירוק שעליו היה רכוב פרצוף משופם מוכה רוחות ושמש, חבוש כובע טמבל.

"הכול בסדר, חבר'ה?" שאל הפרצוף המשופם.

וזה בערך סוף הסיפור, אחי. האיש בוסס בבוץ, חיבר את השברולט לטרקטור בכבל פלדה וגרר אותנו לאורך הפרדס עד לכביש.

חזרנו לתל אביב בשתיקה. רק כשנפרדנו הסכים יאנוש לגלות לי כי השברולט שייכת
לאשתו של יבואן בשר אחד, שאיתה היו לו קשרים דיסקרטיים מסוימים.
וכך הצלחתי לחשוף עוד כמה מילימטרים מנפשו של יאנוש פוירבלום. אם היינו יוצאים
לעוד טיול אחד או שניים, אולי היה מגלה לי גם את הסוד הכמוס ביותר שלו: אותך.

[ניתן לרכוש את הספר - כאן - באתר ההוצאה לאור](#)

[חזרה לאתר](#)

אגור שיף, © 2013 כל הזכויות שמורות